REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șese lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiole poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 282. **Brașov, Lunĭ-Marțĭ 21 Decemvrie.** 1904.

Stégul e numai unul!

Cei-ce au urmărit cu atențiune lupta înverșunată dintre partidele cele marĭ maghiare în timpul din urmă, se vor fi convins de sigur cât de mult predomină în aceste lupte formele și principiile, după carĭ se învêrtesce tótă viéța publică națională și politică la Maghiarĭ.

Dinpotrivă vedem la Românĭ cât de mult am rĕmas înderêt în privința acésta și cât de ușor se trece la noi adese-orĭ peste forme de drept și considerațiunĭ principiare. Esplicația e de asemenea ușoră: n'avem încă școlă politică.

Dér când vom avé măcar un început, séu ca sĕ nu ḑicem mai mult, o umbră de o astfel de școlă, décă doi-spre-ḑece anĭ nu ne-au ajuns, ca sĕ facem măcar o jumĕtate de pas înainte?

Va ḑice însĕ fie-care: unde suntem noi aḑĭ și de ce drepturĭ și de ce libertate ne putem bucura noi și unde sunt și de ce se pot bucura adversariĭ noștri politicĭ și naționalĭ? Noi stăm sub zodia ordonanțelor ministeriale de tot felul, carĭ nu dau de rușine nicĭ ucazurile cele mai aspre muscălescĭ.

Dér spuneți-ne unde se face mai bună școlă pentru prețuirea dreptului și a libertății décă nu tocmai în împĕrăția ucazurilor? Efectele s'au vĕḑut și se vĕd. In fața legiónelor de polițai și gendarmĭ vedem cu admirare cum chiar tinerĭ în frageda etate de pe la școlile superióre își pun în pericol și viéța pentru apĕrarea principiilor și a dorului lor de libertate.

Și ce efecte produce regimul ordonanțelor la noi în țéră? De sigur că nu ni-ar crede străinii când li-am spune, că adeseorĭ produce efecte aprópe contrare. Ce o fi ce n'o fi, dér ni-se pare că unii s'au prea învĕțat sĕ poruncéscă, ér alții sĕ se umiléscă. Și lupta, lupta despre care se vorbesce și se scrie așa de des pe la noi, unde rĕmâne, décă sfîrșitul e totdéuna acomodarea și închinarea steagului?

Aceste contemplărĭ ni li-a resuscitat involuntar convocarea, ce o publicăm mai jos a unei conferențe electorale la Sibiiu și ne îndémnă a face paralele între aḑĭ și acum ḑece anĭ, între spiritul de luptă de atuncĭ și școla oportunismului de astăḑĭ, între neînduplecata perseveranță de odinióră pe lângă principiile luptei nóstre naționale, și între elasticitatea înclinărilor multora de a ceda în contul acestor principii.

De ce însĕ sĕ mai continuăm a asĕmĕna ce a fost cu ce nu este, căcĭ orĭ cum s'ar tâlcui schimbarea și greutatea vremurilor, tot la acel resultat vom ajunge, adecă: ce a fost nu mai este, și partidul nostru național nu mai póte fi acolo unde îi lipsesce capul și inima. De géba vor scrie și vor asigura cei atât de dibacĭ în a întórce mantaua după vênt, că ei cu partidul trăesc și mor, căcĭ e cu neputință sĕ servescĭ de-odată la doi stăpânĭ, sĕ vréĭ sĕ facĭ destul și cerințelor partidului și sĕ te ferescĭ apoi în tot chipul a nu carambola cu adversarii luĭ.

Ce sĕ-ĭ facĭ însĕ? E școla cea nouă șirétă, care scie sĕ escamoteze așa de bine și partid și program, încât aci ți-l arată cu capul pe umerĭ, aci fără cap. Se vede că acești măeștrii au isbutit a sugestiona cu totul pe cei ce se pun aḑĭ în fruntea lor, ca sĕ le ajute sĕ-șĭ facă esperimentul înaintea unui public mai mare.

Dér ne oprim aicĭ. „Conferența electorală“, de care făcurăm amintire póte va fi mai bună, decât faima ce i-a premers.

Una însĕ nu va puté face nicĭ într'un cas: ca sĕ fie espresiunea partidului național român, fără sĕ aibă graiul și duhul lui.

Stégul e numai unul și una și nedespărțită e voința de a-l duce la victorie. Așa și partidul nostru național de la 1881 póte trăi numai cu programul sĕu intact și cu hotărîrea de a lupta și de a-se jertfi pentru realisarea lui.

Brașov, 20 Decemvrie v.

Noul cabinet austriac. Crisa ministerială austriacă s'a resolvat. După o telegramă din Viena, Majestatea Sa a numit în locul lui Koerber pe baronul Paul *Gautsch*, al căruĭ nume nu se amintise măcar în tot decursul crisei. Noul ministru-președinte și-a format deja cabinetul, în care, afară de doi miniștri, au rĕmas toțĭ cei vechĭ. Lista noului cabinet este următórea: Prim ministru *Gautsch*, ministru de interne *Bylandt-Reidl*, ministru al căilor ferate *Wittek*, ministru de comerciŭ *Call*, ministru de finanțe *Kosel*, ministru de justiție *Klein*, ministru de culte *Hartel*, ministru de agricultură *Buquoy*, ministrul landwehr-ului *Welsersheimb*, ministru polon *Pientak* si ministru ceh *Randa*.

Crisa ministerială in România. Camerele române n'au putut ținé ședințe nicĭ Sâmbătă din causa absenței miniștrilor. Ședințele s'au amânat pe astăḑĭ Lunĭ, când se speră că ministerul va fi constituit.

Despre mersul crisei în decursul ḑilei de Sâmbătă ḑiarele, ce ne sosesc, aduc următórele detaliĭ. Sâmbătă la órele 5 d. a., a fost primit în audiență șeful conservatorilor d-l Gr. G. *Cantacuzino*. Acéstă audiență a avut însĕ politicesce numai o importanță relativă — ḑice „Cronica“ — în urma faptului că ea a fost solicitată deja de 4 ḑile. Pe Sâmbătă séra a fost convocată la clubul liberal o mare întrunire, la care a fost așteptat d-l Sturdza. Se susține, că d-lui Sturdza i-ar fi succes a limpeḑi situația în partid și că ar fi stabilit deja și lista noului minister, din care ar face parte următoriĭ liberalĭ: D. A. *Sturdza* președinte al consiliului și ministru de rĕsboiŭ, Anton *Carp* finanțe, Ión I. *Brătianu* interne. V. *Morțun*, lucrărĭ publice, Toma *Stelian*, justiție, Spiru *Haret*, culte și instrucțiune publică, V. *Lascar*, esterne și *Costinescu* domeniĭ.

Românii din Basarabia. In Basarabia s'a constituit un comitet național român, care urmăresce revendicarea mai multor drepturĭ de naționalitate, între carĭ acela al *predărei limbei române în școlele primare rurale și oficiarea liturgiei în limba română*. S'a stabilit un program al acestor revendicărĭ, la care au aderat Poloniĭ, Finlandesiĭ și Circazieniĭ, și care a fost semnat pe clase de către representanții nobilimei, burghezimei și a proprietarilor ruralĭ. Comitetul central al comitetelor naționale s'a pronunțat pentru introducerea constituției în Rusia.

Bulgaria și Turcia. Organul guvernului bulgar „Novek“ scrie cu privire la evenimentele din Macedonia următórele: Cu tóte că Bulgaria a încercat tóte mijlócele și a făcut sforțărĭ marĭ, ca sĕ atragă atențiunea Porței asupra consecințelor procedeului urmat de Pórtă, ea continuă sĕ anihileze îndeplinirea obligațiunilor primite de Turcia. Turcia greșesce, ḑice oficiosul bulgar, décă crede că va isbuti și de astă-dată, cum a isbutit de așa numeróse orĭ în trecut, sĕ întârḑie soluțiunea cestiunei în suspensie amânându-o fără termen; Turcia va fi rĕspunḑĕtóre de complicațiunile carĭ ar puté resulta și carĭ nu vor puté fi tranșate de dênsa. Atențiunea Europei întregĭ se îndréptă din nou spre situațiunea din Balcanĭ, a căreĭ limpeḑire cere măsurĭ urgente și energice.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(3)

„Credo“.

De Iassy Torrund.

— Urmare. —

După-ce a eșit doctorița, parochul a ieșit și el, din precauțiune, și a încuiat ușa antretului. Apoi se întórse — profesorul abia acum observă cât e de palid și zăpăcit parochul — scóse o hârtie din portofel și ḑise trăgănat și cu accentuare sinistră: „Regret, d-le profesor, că trebue sĕ vĕ comunic ceva neplăcut. Fițĭ bărbat! Viu într'o cestiune fórte grea. Fiul d-vóstră s'a îmbolnăvit și zace în spitalul din Neustadt. Vĕ rog, cetițĭ telegrama acésta, pe care o primii adineaorĭ“:

„Doctor Steindörfer internat aseră în spitalul districtual de aicĭ. Difterie gravă. Rog puneți tatăl în cunoscință. Soția, la dorința pacientului, sĕ nu fie înscĭințată. Tatăl sĕ vie imediat.

ss) Horsig, medic primar.

Mâna profesorului, în care ținea telegrama căḑu grea pe masă. El însuși rĕmase câte-va secunde aiurit. Apoi venindu-și în fire ḑise: „Trebue sĕ plec la moment!“

„Domol! Domol!“ observă parochul. „Sĕ nu bage de sémă cocóna! Plecăm amêndoi acum — la mine așteptă sania cu caii pușĭ. Sĕ dea Dumneḑeu, sĕ nu scăpăm trenul!“

Profesorul Steindörfer a avut atâta stăpânire, ca sĕ-șĭ póta lua adio de la noru-sa. „Părintele mĕ ia la plimbare cu sania până la pădurea din Holbeck“, ḑise profesorul îmbrăcându-șĭ blana.

Vorba acésta n'a fost tocmai bine potrivită.

„Stai, tătucule! Nu scii, că făcusem planul sĕ mergem la amiaḑĭ împreună acolo, sĕ aducem pomul de Crăciun? Décă părintele așteptă un sfert de oră, viu și eu. Timpul este așa de frumos!“

„Socot, că e prea frig pentru tine, copila mea. Lasă-ne singurĭ. Incât pentru pomul de Crăciun, ți-l vom aduce noi“, rĕspunse în pripă socrul. Dicênd acestea, eși repede. Décă mai stetea o clipă n'ar fi fost capabil a suporta privirile ei limpeḑĭ. „Sĕrmană femeie!“ mormăi el coborînd scările. Apoi își luă gândul de la dênsa și sburâ cu el la fiul sĕu bolnav.

Caii parochului erau bine hrănițĭ, dér bĕtrânĭ și mergeau prea încet. Profesorul ședea cu césornicul in mână. „Vizitiule! Mână mai repede! Trebue sĕ sosim la gară înainte de trenul de Neustadt. Un taler bacșiș, décă sosim la timp!“

Parochul, care se oferi a-l însoți până la gară ședea ca pe ace. Caii lui nu erau deprinșĭ la asemenea sforțărĭ. Mergeau ei ce mergeau și érăși reîntrau în trapul lor obicĭnuit. „Nu trebue sĕ fim prea îngrijațĭ“, îl consola parochul „trenul acesta sosesce de regulă cu întârḑiere“.— Firesce „de regulă“. De astă-dată însĕ trebuia sĕ fie o escepție. Când au ridicat priporul, de unde trebuia sĕ cobóră drept la gară, — trenul fluera tocmai de plecare. Sosiră în gară cu o minută întârḑiere. Trenul părăsise stația Gralin și se putea încă vedé șerpuind pe câmpie.

Profesorul gemù ca un leu rănit. Evlaviosul vizitiu înjura în taină. E hei, décă nu era și părintele în sanie, ar fi mânat el sĕ sosécă tocmai la timp. Așa s'a dus bacșișul la dracul!

„Când mai plécă vr'un tren?“

„La douĕ-spre-ḑece și jumĕtate“ rĕspunse parochul sfiicios.

„Incă douĕ óre! Dumneḑeule!“ Involuntar îi veni cuvêntul pe buze, pe care de altmintrea se ferea sĕ-l pronunțe vr'odată.

Sania se opri la gară. Parochul se coborî și se desfășură din blănĭ. Profesorul șovăia încă.

„Părinte dragă, în cât timp am puté ajunge cu sania?“

„La Neustadt?“

In locul parochului rĕspunse vizitiul, care cunoscea mai bine drumul.

„Ne trebue cel puțin trei ore și jumĕtate, domnule! Șoseaua este înfundată, zapada este mare“.

Așa-dér mai bine sĕ aștepte trenul, cu care la 1·20 ajunge la Neustadt.

Intrară în sala de așteptare, o odaie mică cu aer nădușit. Profesorul își întinse odată figura uriașă și respiră greu. Ce sĕ facă aici douĕ ore? Cerù o sticlă de vin roșu și parochul se așeḑă cucernic lângă dênsul.

După un restimp se arătă șeful stației, care era și telegrafist în acelaș timp. Avea un aer grav și fruntea îi era încrețită. El ținea în mână un formular de depeșă.

„In acest moment sosi o telegramă, domnule profesor. Find-că sunteți de față, pot sĕ vi-o predau direct, și taxa curie

Sâmbătă după încheiarea foii, am primit cu posta următórea convocare tipărită:

Convocare.

Subscrişii convocăm pe delegaţii români ai cercurilor electorale la

Conferenţă electorală,

pe diua de **10 Ianuarie n. 1905** la órele 10 înainte de amiadi în oraşul *Sibiiu* în sala cea mare de la hotelul „Împĕratul Romanilor."

ORDINEA DE DI:

1. Luarea unei resoluţiuni asupra situaţiei politice.
2. Alegerea comitetului electoral esecutiv.
3. Propunerĭ.

Clusiŭ, 29 Decemvrie 1904.

George Pop de Băsescĭ, m. p.,
Dr. Vasilie Lucaciu m. p.

In exlex.

Cu diua de erĭ, 1 Ianuarie n. 1905 ţéra a întrat érăşi în *exlex*, — a treia de la aşa numitul constituţionalism încóce.

Noul an 1905 a venit între auspicii fórte posomorîte. Nu numai că stările generale în ţéră sunt din cele mai triste atât în privinţa economică, cât şi politică, dér de rîndul acesta se mai ridică la orisont şi o campanie electorală din cele mai ameninţătóre, am puté dice sângerósă.

Primul *exlex* a fost la anul 1899 sub Banffy, dér a fost de scurtă durată. Banffy a cădut, căci altfel nicĭ nu se putea în împrejurările şi raporturile parlamentare de atuncĭ.

Al doilea *exlex* a fost în Maiŭ 1903. Guvernului Szell nu i-se votase indemnitatea şi cu diua de 1 Maiŭ urmară stările abnormale. Szell încă a păţit'o ca şi Banffy. După două lunĭ a cădut şi îi urmă la stăpânire Khuen-Hedervary.

Exlex-ul ce veni cu diua de erĭ, nu se scie cât va dura. A venit în împrejurărĭ mult mai dificile, ca cele două de mai înainte, în timpurĭ de agitaţiunĭ şi lupte politice ne mai pomenit de înverşunate, când abia la începutul luĭ, trebue să se facă alegerĭ nouĕ dietale.

Cel ce a urmărit cu atenţiune evenimentele dilelor din urmă vede, că cadrele partidelor maghiare încep a-se sgudui. Ba decă ne credem, ceea-ce vestesc dilnic diarele maghiare, sunt în ajun de a-se nărui păreţii carĭ despărţiau până acum partidele unguresci din oposiţie şi carĭ împiedecaseră contopirea acestor partide într'unul singur. Incetul cu încetul moderaţia politică începe sĕ fie înlocuită cu radicalismul cel mai estrem, basa de la 67 e ameninţată cu rĕsturnare de 48-ismul koşutist.

Şi peste tóte aceste, ca un fel de încoronare a opului, — *exlex-ul.*

Mişcarea electorală.

Diarele unguresci continuă a publica lungi liste de candidaţĭ atât în cercurile din Ungaria propriu disă, cât şi în cele din Transilvania.

In cercul VIII din Budapesta liberalii agită puternic pentru alegerea ministrului *Berzeviczy.* Agitaţiunea se face pe motivul, că Berzeviczy este acela, care a presentat dietei un proiect de lege despre reforma învĕţămentului poporal, care este „cetăţuia de salvare a maghiarismului şi un bastion al limbei maghiare". Introducerea acestui proiect — dice apelul, din care un amic ni-a trimis un exemplar — numai obstrucţia a împiedecat'o.

La *Beiuş* — spune „Magyar Szó" — partidul liberal guvernamental a candidat pe Ioan *Buteanu,* directorul gimnasiului de acolo, „care este un vechiŭ şi probat aderent al partidului liberal".

Interesant este ceea-ce scrie fóia „activiştilor" din Orăştie despre cele ce se petrec în cercul *Dobra.* Ómenii stăpânirei — spune numita fóie — şi-au pus de gând să trântéscă pe d-l Vlad la Dobra cu orĭ-ce preţ. In lista electorală pe 1905 au introdus cam 100 inşĭ despre carĭ s'a constatat că nicĭ nu sunt alegĕtorĭ, pe când alegĕtori români au fost lăsaţĭ afară din listă.

Tóte recursele în cestiune au fost respinse.

Cercul *Vinţului* îl cutrieră deputatul guvernamental *Szöcs* P., referentul proiectului Berzeviczy.

Cronicarul săptĕmânal al diarului „Bud. Hirlap" se ocupă din nou în revista sa din numĕrul de la 1 Ianuarie n. cu atitudinea Românilor în faţa viitórelor alegerĭ. Spune, că Românii nu sunt pregătiţi pentru o campanie electorală. Vorbesce despre „activiştii" românĭ, carĭ ţin cu orĭ-ce preţ să se arunce în lupta electorală şi insinuă băncile românescĭ, că ele li-ar da ajutóre materiale. Scóte apoi la ivélă ca o apariţiune interesantă împrejurarea, că în mişcarea acésta jócă rol numai partea mai tînĕră a conducĕtorilor naţionalităţilor, pe când bărbaţii mai în vîrstă stau pe lângă pasivitate din punct de vedere al moralului politic. Din causa acésta — dice cronicarul — încercările de acum ale candidaţilor din sînul naţionalităţilor nu pot fi considerate de o mişcare serioşă a naţionalităţilor. Este o simplă incercare a generaţiei mai tinere, pe care cei mai în vĕrstă nicĭ n'o încuragiază, nicĭ n'o deploră.

Rĕsboiul ruso-japones.

După cucerirea fortului *Erlungşan,* Japonesii se pregătesc a ataca alte două forturĭ: *Sungşuşan* şi *Iceşan.* Cei din Tokio speréză, că în timp de două sĕptĕmânĭ aceste două forturĭ vor fi cucerite.

Se telegrafiază diarului „Daily Express" amĕnuntele asupra luptei înspăimântătóre ce s'a dat în jurul fortului Erlungşan, luptă care a durat de la órele 10 diminéţa până la órele 8 séra.

De câte-va lunĭ serviciul de geniu pregătise acest atac construind paralele şi mine umplute cu marĭ cantităţĭ de dinamită şi cărora le-au dat foc. In timpul bombardărei s'au produs 7 esplosiunĭ, carĭ au făcut spărturĭ colosale în partea principală a fortului.

Sub focul tunurilor de asediu Japonesii luară cu asalt interiorul fortului, ca mĕsură de precauţiune. La órele 4 după amiadĭ, bombardarea încetând, Japonesii înaintară în interior până la linia tunurilor de mare calibru. A urmat o luptă teribilă, care a pricinuit marĭ perderĭ Japonesilor, deórece Ruşii ne secerat cu focul lor pe năvălitorĭ, din posiţiunĭ protejate. La sfîrşit Ruşii ne mai putênd resista atacului, restul apĕrătorilor fortului, aprópe o treime, s'a retras printr'o galerie acoperită. La órele 7 şi jum. séra Japonesii erau stăpânĭ pe fort, după-ce au pierdut o mie de ómenĭ. Pierderile rusescĭ se ridică la 200 ómenĭ.

*

Agenţia „Reuter" află, că resultatul atacului general dat contra fortăreţei Port-Arthur şi care atac a început la 25 Decemvrie, este că Japonesii se apropie din ce în ce mai mult de Liaoteşan.

Japonesii sosiţĭ din Dalny spun, că Japonesii au luat, în urma unor repetate atacurĭ de nópte, colina Yanthouban, a căreĭ stăpânire le dă posibilitatea de a tăia comunicarea între forturile Liaoteşan, la sud şi Itzan şi Antşu la nord.

In timpul unui atac de nópte, panica cuprinse trupele japoneze, carĭ se retraseră în fórte mare desordine.

*

Amiralii *Togo* şi *Kamimura* au sosit în 30 Decemvrie împreună cu statul lor major *în Tokio.* Stradile capitalei erau frumos decorate cu drapele şi florĭ. La gară admiralii japonesĭ au fost aşteptaţĭ şi salutaţĭ de representanţii împĕratului şi ai împĕrătesei, de miniştri, bărbaţii de stat şi o mulţime imensă de ómenĭ. Numai cu mare greutate sĕrbătoriţii admiralĭ au putut ajunge la trăsura de gală, trimisă de împĕratul. Admiralii au dat mai întâi o visită la departamentul de marină, apoi au fost primiţĭ în audienţă de împĕratul.

SCIRILE DILEI.

— 20 Decemvrie v.

Pentru rescumpĕrarea felicitărilor de anul nou au contribuit pentru *masa studenţilor românĭ din Braşov* d-nii: Ioan cav. de *Puşcariu* din Bran 10 cor. şi d-l Iosif *Popescu* director de bancă în Reghinul-săsesc 5 cor. Priméscă generoşii donatorĭ cele mai călduróse mulţumite. — *Direcţiunea şcólelor medii gr. or. române din Braşov.*

Statistica învĕţămêntului privat în România. D-l N. Dumitrescu şeful serviciului statistic în ministerul instrucţiunei publice din Bucurescĭ a publicat de curênd datele statistice relative la învĕţămêntul privat în România pe anul 1902/3. Numĕrul şcólelelor primare a fost 332, dintre carĭ 151 cu programul statului, frecuentate de 12,692 elevĭ; 78 cu program special frecuentate de 8,692 elevĭ, 80 asile confesionale cu 2,890 elevĭ şi 26 grădinĭ de copii cu 647 elevĭ. Invĕţămêntul secundar privat a avut 110 stabilimente conţinênd 64 şcolĭ, dintre carĭ 24 de băieţĭ 40 de fete, cu programul statului şi frecuentate de 4,019 elevĭ şi 46 şcolĭ c[illegible] program special cu 1,975 elevĭ. Totat 600[illegible] elevĭ. Corpul didactic a fost compus din 2,205 persóne, din carĭ 333 institutorĭ românĭ, 845 profesorĭ românĭ, 631 institutorĭ şi 346 profesorĭ strĕinĭ. In acelaş an la şcólele primare ale statului au fost 466,741 elevi primarĭ şi 30,231 secundarĭ.

Un ordin de di al principelui Ferdinand al României. Principele moştenitor Ferdinand al României în calitatea sa de comandant al corpului II de armată a dat un ordin de di prin care interdice în mod absolut ofiţerilor acestui corp frecuentarea localurilor de joc, mai departe orĭ-ce joc hasard precum şi frecuentarea orĭ-cărui stabiliment public, afară de acelea, carĭ vor fi indicate de comanda pieţii din Bucurescĭ.

Şcólele congregaţiunei „Notre Dame de Sion". Ministeriul român al instrucţiunei publice a acordat o autorisaţiune provisorie celor trei şcóle ale congregaţiunei catolice „Notre Dame de Sion" cu termen până la 31 Decemvrie v., spre a se pune în acord cu legea învĕţămêntului particular. Acéstă autorisare provisorie este acordată pentru-ca personalul didactic al şcólelor sĕ pótă fi complectat; personalul presentat odată în cererile de autorisare nu posedă titlurĭ suficiente şi n'a fost autorisat decât pentru anumite studii şi în anumite clase.

Scirĭ militare din România. Generalul de brigadă Constantin *Coandă,* secretarul general al ministerului de rĕsboiŭ a fost mutat şi numit în funcţiunea de inspector general al artileriei. Generalul de brigadă Boteanu Mihail, comandantul cetăţei Bucurescĭ a fost numit în mod provisoriu în funcţiunea de secretar general al ministeriului de rĕsboiŭ.

Pentru cantina poporală întreţinută de „Crucea Roşie" au mai contribuit: d-na Luisa Teutsch, vĕduvă de fabricant de licherurĭ 4 cor., d-na Weer, soţia preşed.

---

rului până la Brennek o puteţĭ reclama" dise amploiatul cadenţat.

Steindörfer îi smâncesce din mână telegrama şi cetesce:

Profesor Steindorfer,
Brennek.

Paralisia inimei iminentă.
Pericolul extrem. Veniţĭ grabnic.
ss) *Horsig.*

Parochul se uita peste umĕrul profesorului şi cetì şi el telegrama. El puse mâna pe braţul profesorului şi căuta sĕ-l consoleze cum scia el mai bine cu vorbe din biblie şi cu cuvinte de mângâiere omenéscă scóse dintr'o inimă compătimitóre. D'avalma, cum îi veniau în minte. Profesorul Steindörfer şedea sdrobit şi nu înţelegea absolut nimica. Gândurile lui erau absente. Şeful staţiei stetea şi aştepta, par-că ar avé încă multe de spus. Parochul însĕ îi făcù semn sĕ iésă. După un sfert de oră eşì şi parochul. Socotia, că în asemenea momente e mai bine sĕ lase pe nenorocitul tată singur.

Şi avea dreptate.

Profdsorul şedea cu capul rĕzimat de mâna stângă, ér cu drépta ţinea încleştată marginea mesei şi privind neclintit înaintea sa, părea atrofiat cu desăvîrşire pentru orĭ-ce impresii din afară. Ca apa peste un zagaz, aşa ţişneau cugetele din creerul sĕu, — altele şi altele, tot mai noue, mai sĕlbaticĭ şi mai nemilóse. Simţia formal cum bocăneau şi se frămîntau dinăuntru sub frunte.

Fiul sĕu în agonie!

Er el, tatăl, medicul, care ar puté sĕ ajute, osêndit sĕ stea aicĭ în neacţiune!

De-odată sărì de pe scaun. Chinurile sufletescĭ erau insuportabile. Acum alerga în lungul salei strîmte ca o fiară închisă într'o cuşcă. Işĭ smâncì blana din cuier şi o îmbrăcà şi trăgêndu-şĭ căciula pe urechĭ eşì pe peron şi se plimba acolo de icĭ până colea. Vêntul îi vâjăia straşnic în urechĭ.

Ii móre fiul, ér el este aicĭ — o distanţă miserabilă de patru mile — şi în neputinţa sa îşĭ încleştă pumnii. Cunósce prea bine pe Horsig, este un medic retrograd. La ceea-ce învĕţase în şcóla veche n'a mai adăogat nimica. N'are sĕ pótă ajuta nimica. O, de ar fi el acolo! El, care a scăpat sute şi mii din ghiarele morţii adesea în ora a un-spre-decea, în ultimul moment! Scrâşnesce din dinţĭ şi se uită ca turbat împrejur, apoi îşĭ ridică privirea spre cerul cenuşiu. „O tu, cel ce eştĭ acolo sus, — fiul meu! unicul meu fiu! Sĕ-mĭ laşi fiul! Audĭ tu? Décă eşti în adevĕr, şi décă eştĭ atot-puternic şi milostiv, arată-ţĭ puterea! Lasă-l în viéţă până voiŭ sosi eu, şi apoi voiŭ crede în Tine! Atuncĭ am sĕ-ţĭ arĕt ceea-ce pot eu! Atuncĭ am sĕ-l smulg din mânile Tale! Uite, cu mânile astea ale mele, cu sciinţa mea şi cu iubirea mea atotputernică de tată!"

Aşa se sbuciuma profesorul, ca un titan, luptându-se cu cel mai puternic d'asupra lui, în tocmai cum s'a luptat odinióră Iacob în obida sufletului sĕu.

Părăsise deja de mult, în nescire, peronul şi o luà rasna pe dibuite prin zăpadă, de-alungul liniei ferate. Şi profesorul lupta înainte lupta uriaşă milenară a creaturei desperate, împotriva invisibilului de sus. Singur, părăsit, pe câmpul acoperit cu zăpadă, — orĭ încotro privesce nu vede decât ceriul şi zăpada, perdêndu-se în zare şi contopindu-se într'un tot. I-se pare, că umblă sub un clopot de plumb şi că undeva are sĕ dea de marginea clopotului, — şi acolo se va sfîrşi totul.

Din aiurările lui îl deştéptă sguduirea şinelor. Tresare. Se opresce. Un tren de marfă fără sfîrşit îi trece pe dinainte.

Işĭ revine în fire, se sparie, se uită la césornic. D'asupra lui vîjăe sîrmele telegrafului. Vîntul cântă o melodie gróznică. Incolo nicĭ un sunet. Departe în dĕrĕtul lui vede edificiul roşu al gării. S'a îndepărtat cale de-o oră. E vremea sĕ se întórcă. La mijlocul drumului întîlnesce pe parochul, care îngrijat, se luase după dênsul. Ii strînge mâna cu atâta putere, încât parochului, cam slăbuţ, îi vine sĕ ţipe.

Sunt liniştit. M'am calmat, amice. Du-te acasă şi vedĭ de noru-mea. Sĕ o opăcescĭ pe loc, cât numai vei puté. Spune-i, că m'au chemat pe drum la un pacient şi că după amiadĭ mĕ voiŭ întórce. Sĕ nu-i spui sub nicĭ un pretext, unde sunt eu şi unde e Franţ Martin. Ar fi în stare, sĕ plece imediat după noi. Şi nu e permis sĕ vie. E prea gingaşă. Trebue sĕ-i păstrăm viéţa, sĕ nu rĕmână copilul fără mamă. Şi fiul meu..." profesorul îşĭ ridică capul: „Părinte, décă *cineva* pe lume îl póte salva, sĕ scii, că eu am sĕ-l salvez".

(Va urma).

de tribunal 49 buc. de prăjiturĭ; d-na Ant. Altstädter 4 chl. orez, firma Iulius Meinl 50 porțiunĭ cacao. — Contribuirĭ ulteriore primesce d-na Frieda Schnell soție de notar.

Teatru maghiar în Bucurescĭ. Directorul de teatru din Pécs Iosif Nádasy, a făcut înainte de asta cu două sĕptămânĭ o escursiune la Bucurescĭ și după cum este informat „Br. L.“ a închiriat cu începere de la 18 Maiŭ „Teatrul liric“, unde va da deocamdată 15 representațiunĭ (operete maghiare și piese poporale.) Maghiarii din Bucurescĭ au primit cu entusiasm acéstă scire și — după cum asigură numita fóie — chiar și publicul român încă se interesézá (!) fórte mult de teatrul maghiar. In Bucurescĭ au mai dat representații o trupă maghiară înainte cu 50 anĭ. Incercările recente ale directorilor Tiszay și Szalkai n'au isbutit. „Acum se va încerca Nádassy — dice „Br. L.“ și dorim ca încercarea acésta temerară sĕ fie încununată cu succes“.

Necrolog. Institutul de credit și economii „Sătmăreana“ anunță trecerea din viéță a membrului în direcție *Aurel Pelle*, paroch gr. cat. în Pomi în etate de 43 anĭ.

— Ioan *Câmpianu*, paroch gr. cat. în Frata de Câmpie, preot zelos și activ a repausat în etate de 27 anĭ.

Concert, teatru și dans. Corul bisericei gr. or. române din *Deva* aranjéză Duminecă în 26 Decemvrie st. v. în sala redutei din Deva o producțiune musicală-teatrală împreunată cu dans. Venitul curat se adauge la fondul pentru ridicarea turnului bisericei gr. or. din Deva.

— Inteligența din *Cetea* arangiéză în 27 Decemvrie st. v. o producțiune teatrală, împreunată cu dans în localul școlei române. Venitul curat este destinat în favorul bibliotecei poporale din Cetea. In pausă se va juca „călușerul și bătuta“ și se va sorta tombola.

— Corul vocal al bisericei gr. cat. din *Săiteni* aranjéză în 8 Ianuarie st. n. un concert împreunat cu teatru și dans. Din venitul curat se vor ajutora elevii sĕracĭ cu manuale didactice.

Pregătirile Rusiei. Din Petersburg sosesce confirmarea scirei, că guvernul rusesc a pregătit proectul constituirei unei flote noue de 30 de vase marĭ de bătălie și de 200 de torpilóre. Acéstă flotă va costa o jumĕtate de miliard. Vasele se vor construi în șantierele Franciei, Italiei și Germaniei.

Impărțire de haine și încălțăminte la elevii sĕracĭ.

Brașov, 2 Ianuarie n. 1904.

In sala cea mare a gimnasiului român a avut loc erĭ serbarea obicĭnuită a împărțirei hainelor și încălțămintelor la elevii sĕracĭ.

De o serie de anĭ asist regulat la acéstă serbare, nicĭ-odată însĕ n'am vĕdut adunat atâta public distins la acest act de caritate, ca erĭ.

Inainte de deschidere, corul elevilor și al elevelor sub conducerea d-lui învĕțător N. *Stoicovicĭ* a intonat o prea frumósă rugăciune.

Apoi a luat cuvêntul părintele Dr. Vasile *Saftu*, paroch la biserica Sf. Nicolae, care a presidat serbarea, și a pronunțat un scurt și avîntat discurs, esprimând mulțumirĭ în numele comitetului parochial tuturor factorilor carĭ au contribuit la realisarea acestei binefacerĭ. Părintele Saftu mulțumesce înainte de tóte comitetului Reuniunei femeilor române, care a colectat și de astă-dată suma de *539 corone 35 banĭ*, din carĭ s'au îmbrăcat 41 fetițe.

Comitetul actual al parochiei sf. Nicolae din Scheiŭ a votat de data acésta suma considerabilă de *2400 corone*, din care s'au îmbrăcat 250 elevĭ și eleve.

Comitetul a instituit o comisiune specială compusă din domnii D. *Lupan*, Andreiŭ *Lupan*, V. *Munteanu-Duloicu*, Fl. *Pernea*, N. *Fuiu* și I. *Pufu*, care a cercetat umblând din casă în casă spre a se convinge, unde este mai mare lipsă de ajutor.

Comisiunea a fost ajutată de d-l industriaș D. *Haler*, care a cercetat, ca materia din care s'au făcut hainele sĕ fie solidă.

Contribuirĭ speciale au făcut d-l *Eisenstein*, materie pentru 8 rochițe, pe carĭ le-a cusut gratuit d-na Maria D. Lupan. De asemenea a dăruit și d-na St. *Stinghe* 8 fustișóre cusute gata.

Restul rochițelor au fost cusute prin îngrijirea d-șórei directóre a internatului Carolina *Teclu*, căreia președintele de asemenea îi esprimă mulțumirĭ.

In sfîrșit îndémnă pe elevĭ și eleve la purtare bună și sĕ cuprindă în rugăciunile lor dilnice pe generoșii binefăcĕtorĭ, și mai ales pe d-na Agnes *Dușoiu*, care timp de 25 anĭ a condus reuniunea făcênd mult bine sĕracilor și care din causă de bólă s'a retras de la conducerea reuniunei.

Din partea comitetului Reuniunei era de față d-na Elena *Săbădeanu*, presidentă, împreună cu damele din comitet: I. T. *Popovicĭ*, *Burduloiu*, *Chicomban*, *Maximilian*, *Navrea*, Maria D. *Lupan* și secretarul d-l profesor *Nastasi*.

Corpul profesoral de la gimnasiu, în frunte cu d-l director Virgil *Onițiu*, a fost de față la serbare aprópe în numĕr complet, de asemenea și corpul didactic de la școlele primare și multe dame și domnĭ.

Serbarea s'a încheiat prin o colindă esecutată cu multă precisiune de corul elevilor.

A fost o serbare frumósă!

Rep,

Pădurile comunelor Brănene.

Bran, în Decemvrie 1904.

Onorată Redacțiune! Am cetit cu multă plăcere și mare atențiune articolii din „Gazeta Transilvaniei“ nr. 251 și 252 „*Pădurile comunelor Brănene*“ și am așteptat, ca cei chemațĭ sĕ inițieze o acțiune conformă bunelor sfaturĭ, ce le dă Brănenilor autorul acelui articol.

Sfatul ce ni-l dă domnul Pocoiu este dat la timpul suprem, este singurul ce ne póte mântui de marĭ desastre financiare și calamitățĭ actuale. Am așteptat, ca sĕ ia inițiativa d-niĭ din centrul Branului, adecă cei doi notarĭ comunalĭ, amploiațiĭ de la „Parsimonia“, dintre carĭ unul e primar și altul preot, carĭ convin în fie-care di și au de a face cu tóte comunele Branului și cu toțĭ primariĭ. Dér vedem, că nicĭ unul nu se mișcă.

Timpul cel mai potrivit este acuma iérna, când ómeniĭ sunt pe acasă, și avem mai multe sĕrbătorĭ, carĭ s'ar pute întrebuința pentru a se aduna tóte representanțele, cel puțin sĕ se facă o încercare. Am solicitat chiar pe unul și altul dintre factoriĭ inteligențĭ și chemațĭ pentru a începe esecutarea planului. De la aceștia am aflat, că și ei țin, că numai în modul indicat în articolul lui Pocoiu și primind sfatul, ce ni-l dă, s'ar pute ajuta și delătura miseria ce domnesce în Bran, și am scăpa ca sĕ nu ne înecăm în putina cu unsórea nóstră.

Cu tóte acestea, unul din aceștĭ chemațĭ mĭ-a spus, că notarĭ și primarĭ de géba conchem adunările representanțelor, căcĭ membrii lor nu se mai adună și nu s'ar mai aduna nicĭ atuncĭ, când s'ar tracta de totala nimicire a Branului, pentru-că sunt disgustațĭ și sătui de adunărĭ, unde membri representanței numai se cértă, fiind-că tot déuna se tractéză de a se pune nóue imposite și sarcinĭ în spinarea poporului.

Asta e causa indiferenței, negligenței și a disgustului. Am ajuns așa departe, că tóte se fac *de nobis sine nobis*. In acéstă negură nu se póte ajuta altfel de cât, décă din oficiu nu se va intreprinde ceva.

Avem în Bran protopretor român. El cunósce destul de bine referințele economice triste din cercul sĕu. El e chemat a influința, ca aceste împrejurărĭ economice și cu deosebire pădurile și pășunile sĕ se administreze așa, în cât se aducă comunelor atât venit, cât e de lipsă pentru administrarea și susținerea lor, și sĕ nu fie silite, ca pentru administrarea și susținerea lor în tot anul sĕ se acopere prin aruncurĭ de mii de corone și prin aruncurĭ comunale impuse asupra locuitorilor.

Intre îndatoririle oficióse ale protopretorului este cea mai de căpetenie îngrijirea de a promova interesul material al locuitorilor prin dispozițiunĭ luate față de înaintarea în economia națională, prin facerea de drumurĭ comunale, prin acuirarea de armăsarĭ, taurĭ, mascurĭ, prin despărțirea pădurilor de pășunĭ și asignarea lor pentru pășunit, prin îngrijirea bună și acomodată împrejurărilor a pădurilor comunale și alte multe.

Protopretorul, care cred, că a cetit „Gazeta“ nr. 251 și 252 din a. c. și sfaturile date de un bine voitor, sĕ nu mai întârdie și sĕ concheme tóte representanțele comunale din Bran la o ședință două séu trei comunale și sĕ aducă cestiunea versărei pe 10 séu 15 anĭ a pădurilor comunale, apoi în înțelegere cu forestierul reg. din Bran sĕ întreprindă cele de lipsă.

De géba așteptăm noi, ca alțiĭ s'o facă acésta. Notariĭ nu fac, pentru-că n'au autoritate destulă și sunt prea ocupațĭ cu afacerĭ mai lucrative, preoțiĭ nu fac pentru-că sunt comodĭ și egoiștĭ, alțiĭ nu sunt carĭ ar pute-o face, deci numai pe d-l protopretor cade acéstă sarcină. Vom vedé.

Brăneanul.

De la Academia Română.

In ședința de Vinerĭ a Academiei Române d-l Iorga a vorbit despre: *Viața lui Al. Calimach după testamentul seu.*

D-l Iorga spune că Calimach a murit la Constantinopol și că testamentul sĕu s'a găsit la C. Lung. Al. Calimach a fost fiul lui Ioan Vodă Calimach și al dómnei Ralița. El e de origine română deși are nume grecesc. Tatăl sĕu a fost representant al Moldovei la Constantinopol unde și Calimach și-a petrecut copilăria și-a făcut studiile. Până la etatea de 20 de anĭ n'a fost în Moldova. In acest timp tatăl sĕu fù numit Domnul Moldovei și se stabili în Moldova. La bătrânețe Ion Vodă Calimach se retrage la Constantinopol și fù numit Domn al Moldovei Grigorie Calimach fiul sĕu mai mare. Inainte de retragere făcu legătură de rudenie cu familia grecéscă Mavrocordat. Grigore Vodă a fost mazilit ér în locul sĕu fu numit Grigore Ghica. Frații Calimach sĕ retraseră atuncĭ la Constantinopol. Domnia lui Grigore Ghica fu scurtă și Calimachii se întórseră în țéră. Grigore luà domnia. Incepe rĕsboiul între Rușĭ și Turcĭ și Grigorie fu ucis în urma intrigilor lui Nicolae Șuțu.

Alex. Calimach stătu și el în închisóre și mai târdiu fu numit dragoman, funcție în care a stat 20 anĭ.

In anul 1785 el ajunge Domnul Moldovei. Atuncĭ era ultima fasă a peirei Poloniei și Moldova era plină de refugiațĭ polonĭ. Din causa cererei Rușilor și Austriacilor de a isgoni pe aceștĭ refugiațĭ, domnia îĭ era fórte neliniștită și de aceea el ceru sĕ fie rechemat la Constantinopol, ceea-ce i se îndeplini. Testamentul lui Al. Calimach datéză de la 1810.

In cercurile grecescĭ este legenda, că mórtea lui Alexandru a fost fórte tragică. Și anume, pe timpul revoluțiunei grecescĭ, în anul 1821, fiiĭ lui au fost arestațĭ și trimișĭ în exil unde au fost ucișĭ. Alexandru la aflarea acestor veștĭ, móre de durere.

Monumentele nóstre.

Joi séra, s'a înaugurat la Atheneul Român din Bucurescĭ seria conferințelor din anul acesta, prin interesanta conferință a d-lui Gr. Tocilescu: „*Monumentele nóstre*“.

Conferențiarul face istoricul intemeieriĭ Atheneului, în diua de 28 Ianuarie 1865, de către regretatul C. Exarcu, și arată apoi care trebue sĕ fie devisa acestui Atheneu, cât și în liniĭ generale activitatea lui, luptătoriĭ lui și însemnătatea operilor sale.

Apoi după ce a făcut un scurt panegeric al ilustrului bărbat Ionescu-Gion, intră în fondul conferinței, pomenind despre comisia monumentelor istorice, intemeiată în 1892, cât și despre munca ei. Arată în continuare, că monumentele din România se împart în două: publice, ca bisericile de mir, și altele de carĭ statul nu póte sĕ se ocupe, și cele istorice, pe care statul trebue sĕ le restaureze.

Face apoi clasificația monumentelor istorice, făcute în tóte epocile, anume: cea romană, barbară și din vremurile vechĭ ale României, împărțindu-le în mai multe categorii; arată apoi că monumentele istorice sunt în numĕr de 65, rĕspândite în tóte județele repartidate: 21 bisericĭ, 37 mănăstirĭ, 3 mitropoliĭ și o episcopie la Roman: ér în total 600 monumente de tot felul, publice și istorice,

Pune în vedere apoi importanța restaurărilor acestor monumente, deplângênd însĕ că nu s'au luat mijlócele spre a se opri distrugerea și ruinarea unora; arată apoi diferite cause carĭ au făcut ca atâtea odóre scumpe sĕ fie nimicite, după cum se vede din descrierea monumentelor din vécul al 16, făcută de Paul Dialectus, prin călĕtoria patriachului Antiochie, în întréga țéră; monumente, ce acum nu mai sunt în ființă, — séu décă dăinuesc sunt ruinate séu altele servesc ca penitenciare.

D-sa încheie rugând pe orĭ-ce român ca sĕ dea mai multă atenție monumentelor nóstre istorice și sĕ ajute la restaurarea lor.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 2 Ianuarie. Cu ocasiunea felicitărilor de anul nou es, primate de către partidul liberal-șeful partidului contele Tisza a ținut un discurs fulminant împotriva minorității, care are veleitățĭ de dictatură și a atacat pe disidențĭ.

Budapesta, 2 Ianuarie. Partidul nou și cel poporal a decis sĕ rĕmână fidelĭ partidului de la 1867.

Tokio, 2 Ianuarie. Japonesiĭ au ocupat fortul 2 și fortul Palungșan.

Diverse.

O flóre care nu móre. Un horticultor american a descoperit o nouă flóre, pe care a botezat'o „steaua australiană“. Acéstă flóre presentă o particularitate curiósă și interesantă, ea nu se vestejesce nicĭ-odată.

„ALBINA“ institut de credit și de economii
Filiala Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna lui Dec. 1904.

Intrate:

Numĕrar cu 1 Dec. 1904.	Cor.	31,963·17
Depunerĭ spre fructificare	„	184,681·47
Cambii rescumpĕrate . .	„	287,810·50
Conturĭ curente	„	15,929·93
Imprumuturĭ pe efecte și alte imprumuturĭ . . .	„	18,202·17
Imprumuturĭ pe producte .	„	9·18
Monetă	„	1,928·78
Comisiunĭ, cupóne și efecte	„	7,028·60
Băncĭ	„	313,317·69
Interese și provisiunĭ . .	„	19,741·23
Diverse	„	218,037·63
	Cor.	1.098,650·35

Eșite:

Depunerĭ spre fructificare	Cor.	205,188·75
Cambii escomptate . . .	„	315,985·72
Conto curent	„	7,525·50
Imprumuturĭ pe efecte și alte împrumuturĭ	„	27,113·—
Imprumuturĭ pe producte .	„	—·—
Monetă	„	7,674·17
Comisiunĭ, cupóne și efecte	„	10,152·34
Interese și provisiunĭ . .	„	1,620·73
Spese și salare	„	4,252·31
Băncĭ	„	256 585 64
Diverse	„	232,846 05
Numĕrar cu 31 Dec. 1904	„	29,706·14
	Cor.	1.098 650·35

Dr. N. Vecerdea, dirigent. **Cornel Aisér Săvuleanu**, cassar.

Iosif Oncioiŭ, contabil.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**
Redactor responsabil **Traian H. Pop**.

Călindarul Plugarului.

In editura tipografiei A. *Mureşianu* a apărut **„Călindarul Plugarului"** pe anul comun 1905. — Anul XIII.

Ca şi în anii trecuţi, aşa şi în anul acesta — al treisprediecelea al esistenţei sale — *„Călindarul Plugarului"*, fidel numelui sĕu, întră în casele cărturarilor şi ómenilor noştri de la sate şi oraşe, ca prin învĕţăturile şi poveţele din ramura economiei sĕ le îmbogăţéscă cunoscinţele şi sĕ-i îndemne la muncă raţională, servindu-le tot-odată de călăuză în viaţa practică. In afară de acésta, cei carĭ se vor grăbi a-şĭ procura *„Călindarul Plugarului"*, vor avé prilegiŭ de a-şĭ petrece câte-va óre vesele şi senine, cetind bucăţile alese şi instructive din partea literară şi distractivă, anecdote în prosă şi versurĭ, glume, poveţe şi diverse.

Conţinutul *„Călindarului Plugarului"* este următorul:

— O ilustraţiune representând vechea cetate a Huniadeştilor. Cronologia anului. — Regentul anului. — Sĕrbătorile şi alte dile schimbătóre. — Calculul sĕrbătorilor mai marĭ. — Posturile. — Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului, la fie-care lună dându-se sfaturĭ despre lucrările, ce are sĕ le făcă economul, care ţine sĕ-şĭ pórte economia după tóte cerinţele. — Taxele telegramelor şi postale. — Taxele pentru pachete şi pentru porto-tarif după greutate. In partea acésta se dau îndrumărĭ cu privire la regulele de observat la trimiterea de scrisorĭ, banĭ şi pachete. — In rubrica despre timbre şi taxă, se arată, ce anume timbre şi taxe se cer la tot felul de petiţiunĭ, documente etc.

Rubrica *têrgurilor* e şi de rêndul acesta fórte bogată. După datele oficióse şi de nou îndreptate şi publicate de ministeriul de comerciu, se arată têrgurile libere din Ardeal, Bănat şi ţéra unguréscă, cu observaţiunile necesare; apoi têrgurile din Bucovina şi Ungaria, precum şi têrgurile aranjate în serie cronologică (după lună).

Partea economică a Călindarului cuprinde următórele articole din ramura economiei: *Cunóscerea pămêntului*, de Th. A. Bogdan; *Cultura raţională a cartofului*, de Gh. Manolescu; *Economul ca doctor*, de Ioan Georgescu; *Ingrijirea şi pregătirea pămêntului în şcóla de pomĭ*, de A. Boldor; *Cultura macului.*

In *partea literară* se publică: *„Groşiţa, care i-a adus noroc"*, o frumósă povestire de Jassy Torrund (trad. Oniţă); *Ochii negri* (poveste) de E. Părăianu; Legenda *»Stefan cel Mare şi îngerii«*. Urméză *Anecdote poporale şi Glume*, de Marion, Speranţă şi alţĭ scriitorĭ, în versurĭ şi prosă.

Se publică apoi *Poveţe* interesante şi instructive pentru viéţa economică şi casnică. Câte-va *sfaturĭ din ale bucătăriei şi Diverse.*

Partea restantă cuprinde anunţurĭ pe mai multe paginĭ.

Călindarul Plugarului costă esemplarul **44 banĭ** + porto, şi se vinde la Tipografia A. *Mureşianu* Braşov. Abonaţii diarului nostru pot sĕ procure călindarul şi de-odată cu reînoirea abonamentului la fóia nóstră.

Nr. 10489 1904.

PUBLICAŢIUNE

referitóre la fassionarea venitelor din camete şi rente.

Venitele, carĭ cad sub darea de camete şi darea de rentă trebue fassionate din partea celor ce le folosesc séu din partea persónelor morale până în 15 Ianuarie 1905.

Obiect pentru darea de camete şi rentă formézǎ ori-ce avere, care nu e supusă nicĭ mijlocit, nicĭ direct la dare, nicĭ de pămênt, nicĭ de casă nicĭ de câştig, precum la darea, care au sĕ o plătéscă intreprinderile şi reuniunile, carĭ sunt obligate a depune socotélă publică, cu deosebire formézǎ obiect pentru dare de camete şi rente totsoiul de camete, quote şi dividende carĭ le primesc vre-un locuitor al acestei ţărĭ (individ séu persónă morală) din următórele isvóre de venit, anume:

a) Din rente viagere fie din ţéră sau streinĕtate, din proviederĭ pentru starea de revisuire sau din rente pentru rudenii.

b) Din capitale asigurate prin amanete sau intabulare sau prin simple obligaţiunĭ, cambii sau şi alt soi de contracte dacă banii sunt datĭ împrumut fie în ţară sau în strĕinătate, tot asemené şi din capitale fideicomisionale, familiare sau fundaţionale.

c) Din drepturĭ ce sunt incorporate pe pămênturĭ din ţară, carĭ însĕ nu sunt supuse dării de pămênt.

d) Din acţii din ţĕrĭ streine fie fonciere, urbane industriale sau comerciale.

e) Din obligaţiunĭ de stat, sau

f) obligaţiunĭ de ale comitatelor, dacă nu-s eliberate de dare prin vre-o lege specială.

g) Din venitele, ce le trag pe basa de avisurĭ, cărticele de depunerĭ, alte documente de depunerĭ sau pe basa de contocurenturĭ după banii depuşĭ spre fructificare la institute de credit, carĭ pe basa statutelor lor primesc şi depunerĭ, mai departe la case de păstrare şi la tóte institutele de credit, carĭ fac şi afacerĭ de păstrare de banĭ.

Contribuabilii sunt scutiţĭ de a face fasiunĭ despre venitele din următórele capitale, anume:

a) din obligaţiunile de stat numite mai sus.

b) din cametele după obligaţiunile de prioritate supuse dării.

c) Din cametele capitalelor asigurate pe intabulare carĭ le-au împrumutat intreprinderile şi reuniunile obligate de a da socoteală publică.

Dare de camĕtă după aceste camete le plăteşte în casul a) Statul, în casul b) şi c) societatea care plătesce camĕta o detrage din camĕta ce o plătesce celui ce trage camĕta şi o transpune la perceptorat.

Venitul din capitalele aşedate la institute de banĭ menţionate sub g) proprietarii acestor banĭ de asemenea nu-s obligaţĭ a face fasiunĭ.

Pentru aceasta însĕ institutele de banĭ sunt datóre:

a) A arăta suma cametelor plătite după capitale a-le arăta la fie-care pătrar de an în Martie, Iunie, Septemvrie şi Decemvrie.

b) a arăta la perceptoratul resgesc suma cametelor capitalisate tot la jumătate de an şi tot-odată a-şĭ trimite darea ce cade pe acele camete, sunt îndreptăţite a reţinea din cametile plătite sau capitalisate suma dării plătite.

Fiind-că darea de camete şi rente este a-se statori tot-deauna pe basa cametelor folosite în anul ce premerge anului de dăjduit: de aceea pentru statorirea dării pe 1905 trebue fasionat venitul de camete şi rente din anul 1904.

Darea de camete şi rente se statoresce pentru contribuabil totdeauna în localitatea unde-şĭ are locuinţa permanentă.

Contribuabilii carĭ isvórele lor supuse dării de camete şi rente le fasionează cu intenţie de a prescurta Statul în venitele sale — fie în scris seau verbal — seau carĭ ascund isvórele lor de venit prin acea că séu le retac seau spun mai puţin: se pedepsesc în sensul art. de lege XLIV din 1883 § 100.

Brassó, luna Decemvre 1904.

Perceptoratul orăşenesc.

Nr. 10489—1904.

PUBLICAŢIUNE

referitóre la sarcinele de pe case şi pămênturĭ, carĭ sunt a-se scădea la statorirea dării supletorie după venitul general.

Dare supletorie după venit general se plătesce:

a) 30 perţente pămênturĭ, după casele supuse dării de chirie, după dările directe de stat prescrise pe anul curent şi după aruncul pentru rescumpĕrarea pămêntului.

b) 40% după casele, carĭ plătesc dare după classe.

c) 20% după case şi pămênturĭ, carĭ beneficiéză de liberarea de dare, perţentele se socotesc după suma de dare, care ar fi trebuit sĕ se plătéscă sub numirea de venit general şi arunc pentru rescumpĕrare, decă proprietatea nu ar avea beneficii de a fi liberă de dare pe un timp óreşi-care.

Proprietarului de casă séu de pămênt, a cărui proprietate este îngreunată cu împrumuturĭ, în sensul articolului de lege XLVI § 13 i-s'a dat următorul beneficiu:

a) I-se scade proprietarului 10% din camĕta de pe un an ce a plătit'o după suma capitalului încă neplătit până la finea anului precedent, dér acésta numai în casul decă şi datoria şi şi cametele sunt întabulate.

b) La împrumuturĭ luate de la institute de banĭ, cu condiţiunĭ de a replăti capitalul în mai multĭ anĭ în sume fixate, camĕta se socotesce socotindu-se cât cade pe un an în sensul cametelor statorite în contract decă împrumutul se replătesce nu la începutul anului ci în decursul aceluia atuncĭ se va socoti camĕta anuală proporţional după cametele din anul prim şi cel din urmă şi aşa i-se va statori venitul anual general.

Cametele ce se plătesc după dările statului întabulate nu se subtrag la statorirea dării pentru venit general. (1883 XLVI. § 16).

Din disposiţiunea luată sub a) se vede limpede, că basa scăderii séu a subtragerii o formézǎ acea sumă de camĕtă anuală, care se plătesce după restul de capital rĕmas neplătit la finea anului ce premerge anului în care se statoresce darea. Dér decă un proprietar de pămênt în luna lui Ianuarie 1906 a luat un împrumut de 100.000 coróne de la un privat şi din aceata până la 15 Decemvrie a replătit 60.000 coróne, atuncĭ basa scăderii séu a subtragerii pe anul 1907 o formézǎ 10% din cametele ce se plătesc după restul capitalului de 40.000 coróne neplătit încă la finea lui Dec. 1906.

Acéstă procedură însĕ se referesce numai la împrumuturile îndatinate mentionate în alineatul a), pentru-că acestea se deosebesc în mod evident de împrumuturile luate dela institute cu condiţii de plată speciale.

Şi anume pentru institute de credit, carĭ dau împrumuturĭ la statorirea venitului general se observă următórele:

aa) Cametele după împrumuturile ce se dau cu replătire într'un numĕr anumit de anĭ se socotesc pe întréga durată a anilor şi apoi drept cassată se acea sumă, care cade pe un an socotită după perţentul de camĕtă pus în contract pentru un an.

bb) Din camĕta ce cade pe anul de dare — nu pe anul precedent — se iau 10% şi în modul acesta se îndeplinesce acest beneficiu şi la împrumuturile, care se'ncep în decursul anului (1891 41.187 P. M. R. 1891 P. K.)

Observăm la acest loc, că sub cuvêntul camĕtă la statorirea dării după venitul general, înţelegem acea camĕtă, care o plătesce institutul după împrumutul original şi o petrece şi în cărticica partidei cu un perţent óre-care fixat, nu póte forma însĕ basă pentru scădere, ceea-ce se plătesce la institut pentru replătire din capital séu sumele ce se detrag partidelor din partea institutelor sub titlul de administraţie (1893. Ord. M. Fin. 28058 P. K. 1893 Nr. 13).

Fassiunea trebue dată la primăria comunală (perceptoratul orăşenesc) în anul de dăjduire şi anume de la 1—31 Ianuarie.

Fasiunĭ intrate mai târdiu în sensul ord. M. Fin. 21275 din 1897 Martie 23 publicată în P. K. nr. 10 numai pe calea justificării se pot valora şi acésta numai décă se dovedesce că întârzierea s'a întîmplat dintr'o causă neîncunjurabilă.

Despre fasiunea presentată se dă adeverinţă, care servesce drept dovadă.

Escepţiunĭ fac casurile menţionate sub b), pentru-că acei plătitorĭ de dare, carĭ i-au împrumuturĭ de la vr'un institut şi-l întabuléză după terminul pentru fassionărĭ, au dreptul în termin de 30 de dile după întabulare sĕ arete la direcţiunea financiară, că prin prescrierea dării înainte de întîmplata întabulare a împrumutului, i-s'a făcut nedreptate şi cere îndreptare.

Toţĭ plătitorii de dare, carĭ cu intenţie umblă sĕ păgubéscă erariul în cestia dării de venit general arătând datorii neîntabulate, comit transgresiune şi se vor pedepsi.

Brassó, 1904 luna Decemvrie.

Perceptoratul orăşenesc.